

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 252

van **ROOSMARIJN BECKERS**

datum: 9 januari 2025

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

Informatiebrochure Trans@school van Çavaria - Evaluatie

Çavaria, de koepelorganisatie die opkomt voor rechten van seksuele minderheden, ontwikkelde een brochure specifiek op scholen gericht: Trans@school.^[1] De brochure Trans@school is specifiek gemaakt voor leerkrachten en "biedt antwoorden op de eerste vragen over transgender leerlingen waar je als school mee kan zitten. Elke leerling is natuurlijk anders en dat geldt evengoed voor elke transgender leerling. Deze publicatie geeft antwoorden op enkele vaakgestelde vragen."

In de brochure wordt de fameuze 'genderkoek' behandeld. Met die koekjesfiguur wordt er verteld dat er meer dan twee biologische geslachten bestaan, wat wetenschappelijk gezien eigenlijk niet klopt. Ook wordt er ten onrechte beweerd dat geslacht, genderidentiteit, genderexpressie en seksuele aantrekking volledig onafhankelijk van elkaar zijn.

Tot mijn grote ontzetting las ik vervolgens het volgende stuk tekst in de hierboven vermelde brochure:

"HOE KAN EEN TRANSITIE ERUITZIEN AAN HET BEGIN VAN DE PUBERTEIT? Vanaf het begin van de puberteit kan in sommige gevallen een eerste keer medische hulp geboden worden met puberteitsremmers. Puberteitsremmers leggen de puberteit stil. Op die manier ontwikkelen de secundaire geslachtskenmerken (zoals lichaamsbouw, haargroei...) zich niet verder. Ze geven de jongere langer de kans om hun eigen genderidentiteit te exploreren. Het nemen van puberteitsremmers is een volledig omkeerbare ingreep. Wanneer het gebruik van de remmers wordt stopgezet, doorloopt de jongere toch nog de puberteit van het toegewezen geboortegeslacht. De kinderendocrinoloog onderzoekt in welke ontwikkelingsfase of Tannerstadium (fase van de lichamelijke ontwikkeling op basis van geslachtskenmerken) een kind/jongere zich bevindt en welke behandeling het meest gepast is."

In deze tekst wordt dus beweerd dat het nemen van puberteitsremmers een volledig omkeerbare ingreep is.

Het CEBAM, het Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine (EBM), een onafhankelijk, multidisciplinair en interuniversitair medisch wetenschappelijk instituut dat zich richt tot zorgverleners, patiënten en gezonde burgers, tevens gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, geeft aan dat behandeling met puberteitsremmers van kinderen met genderdysforie niet gebaseerd is op een wetenschappelijke basis. Het CEBAM spreekt over een experimentele behandeling. Kinderen die met de behandeling starten, vatten in bijna 100% van de gevallen verdere behandeling met cross-sekse hormonen aan. De behandeling is dus niet zomaar 'omkeerbaar'.

Het is op zijn minst verontrustend te noemen dat in een brochure bedoeld voor leraren en scholen er onwetenschappelijke adviezen worden meegegeven over zoets cruciaals als de gezondheid van kinderen.

1. Hoe evalueert de minister de inhoud van de brochure Trans@school in het algemeen en in het bijzonder de hierboven aangehaalde passage over de behandeling met puberteitsremmers?
2. Çavaria ontvangt subsidies van de Vlaamse overheid.
Krijgt Çavaria subsidies vanuit het Departement Onderwijs en Vorming om dit soort brochures te produceren en te verspreiden? Zo ja, hoeveel was dat de afgelopen vijf begrotingsjaren?
3. Krijgt Çavaria vanuit andere bevoegdheden/instanties van de Vlaamse overheid subsidies om dit soort brochures te produceren en te verspreiden? Zo ja, hoeveel was dat de afgelopen vijf begrotingsjaren?
4. Worden de door Çavaria geproduceerde brochures gescreend door een externe instantie? Zo ja, door welke instantie?
5. Zal de minister de informatie verschaft door Çavaria aan de scholen laten aanpassen aan de op evidentie gebaseerde informatie van het CEBAM?
6. Çavaria werkt naar eigen zeggen aan gelijke rechten, sociale acceptatie en welzijn van personen die behoren tot een seksuele minderheid. De organisatie biedt ondersteuning aan lokale verenigingen met een werking rond seksuele minderheden en geeft advies over wetgeving en beleid ter zake. Daarnaast werkt Çavaria samen met scholen, bedrijven en andere instellingen om "inclusiviteit en respect" te bevorderen. Het is vooral vanuit het opzicht van die laatstgenoemde doelstelling dat de Vlaamse overheid subsidies verleent aan Çavaria, namelijk sensibilisering omtrent een respectvolle houding en medemenselijkheid tegenover personen die behoren tot een seksuele minderheid.
Maar in hoeverre draagt Çavaria door dit promoten van gendertransities op basis van onwetenschappelijke informatie volgens de minister nog bij aan die (oorspronkelijke) doelstelling?
7. In hoeverre is hier volgens de minister niet eerder sprake van gendergerelateerd activisme dan van sensibilisering omtrent een respectvolle houding en medemenselijkheid tegenover personen die behoren tot een seksuele minderheid? In hoeverre hebben dergelijke publicaties op basis van onwetenschappelijke informatie überhaupt dan wel een plaats in de scholen?
8. Ik denk in het laatstgenoemde geval dan vooral ook aan scholen van het gemeenschapsonderwijs (GO!). Vrije scholen zijn natuurlijk vrij in hun concrete levensbeschouwelijke schoolinrichting, maar het gemeenschapsonderwijs heeft de grondwettelijke plicht om zowel in zijn onderricht als in zijn schoolwerking levensbeschouwelijk-ideologisch neutraal te zijn. Dat betekent *ipso facto* dat er in het onderricht en in de schoolwerking van scholen van het GO! eigenlijk geen (onderliggende) politieke, levensbeschouwelijke of ethisch gekleurde boodschappen en/of disposities mogen ingesloten zitten. De enige partiële uitzondering op deze regel is de inhoud van levensbeschouwelijke aard binnen de specifieke lestijden van de respectieve levensbeschouwelijke vakken. Respect en medemenselijkheid zijn natuurlijk universele waarden die we ook middels de Vlaamse minimumdoelen trachten mee te geven aan onze kinderen en jongeren, maar gendertransities als een normale gang van zaken voorstellen en zelfs promoten veronderstelt natuurlijk een ethische

dispositie die mogelijk door heel wat leerlingen en hun ouders binnen het GO! niet gedeeld wordt.

In hoeverre kunnen volgens de minister dit soort publicaties (los van hun wetenschappelijke onderbouwing) dan wel gebruikt worden in het GO!, gelet op die grondwettelijke opdracht tot het inrichten van neutraal onderwijs?

9. Gezien dit en eerdere soortgelijke precedentes (ik verwijs bijvoorbeeld naar de 'genderkoek' waar ik in een eerdere schriftelijke vraag[2] al de onwetenschappelijkheid van de achterliggende concepten aantoonde): moeten de subsidies vanuit de Vlaamse overheid aan Cavaria niet herzien worden? Zo niet, waarom niet?
10. Welke eventuele andere initiatieven zal de minister nemen om respect, medemenselijkheid en non-geweld ten opzichte van personen die behoren tot een seksuele minderheid en/of mensen die worstelen met hun identiteit te vergroten door middel van onderwijs zonder dat er gebruik wordt gemaakt van dergelijke niet-wetenschappelijke en schadelijke informatie?

[1] https://shop.cavaria.be/wp-content/uploads/2023/12/transatschool_download.pdf

[2] Schriftelijke vraag nr. 860 van 28 juni 2021 aan minister Ben Weyts

ZUHAL DEMIR

VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

ANTWOORD

op vraag nr. 252 van 9 januari 2025

van **ROOSMARIJN BECKERS**

De materialen van çavaria, zoals de *trans@school*-brochure waarvoor hier aandacht gevraagd wordt, worden ontwikkeld in samenwerking met Vlaamse en internationale expertise-instanties (bv. Sensoa), onderzoekers alsook de afnemende sector.

Wie de brochure leest, ziet dat ze vooral het belang van overleg tussen de school met de jongere en de ouder(s) benadrukt. Ze bepleit dat met open vizier en kindgericht samen nagedacht wordt over kwesties als schooldocumenten op naam, gebruik van toiletten en kleedkamers, kamerverdeling op meerdaagse uitstappen, zwemgerief, aanpak ten aanzien van klasgenoten en eventuele broers en zussen op school... Uit de brochure valt ook te leren hoe de school kan doorverwijzen. Het blijft raadzaam om bij de betrokken jongeren die ervoor kiezen om in transitie (sociaal en/of medisch) te gaan, aan te sturen op begeleiding door specialisten en de school.

Iedereen hoort welkom te zijn op school. Het kan immers niet zijn dat kinderen het slachtoffer zijn van pestgedrag. Hiervoor is geen excuus menselijk.

Kliq vzw, de vormingsorganisatie van çavaria, krijgt steun vanuit het Beleidsdomein Onderwijs en Vorming. De vzw biedt directies, CLB's, lerarenopleidingen, leerkrachten, etc. onder meer hulp bij acute ondersteuningsvragen rond (haat)incidenten, trans leerlingen of personeel. Het overzicht van de subsidie voor de laatste vijf jaar:

2020: 70.000 euro (voor schooljaar 20-21)
2021: 71.000 euro (voor schooljaar 21-22)
2022: 63.600 euro (voor schooljaar 22-23)
2023: 24.000 euro (september-december 2023)
2024: 71.000 euro (voor kalenderjaar 2024)

Wat de vraag naar overige subsidies aan de vzw's Kliq of çavaria vanwege de Vlaamse regering betreft, verwijs ik u door naar de collega-ministers.

De werking voor de komende jaren wordt geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.